
Dattalahari

दत्तलहरी अथवा दत्तात्रेयज्ञानलहरी

Document Information

Text title : dattalahari

File name : dattalahari.itx

Category : laharI, deities_misc, dattatreya

Location : doc_deities_misc

Transliterated by : Madhavi Upadrasta mupadrasta at gmail.com

Proofread by : Madhavi Upadrasta mupadrasta at gmail.com

Latest update : August 28, 2021

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

August 28, 2021

sanskritdocuments.org

દત્તલહરી અથવા દત્તાત્રેયજ્ઞાનલહરી

શ્રીગણેશાય નમઃ

દલાદન ઋષિરુવાય ।

વિભુર્નિત્યાનન્દઃ શ્રુતિગણશિરોવેદમહિમા

યતો જન્માદ્યસ્ય પ્રભવતિ સ માયાગુણવતઃ ।

સદાધારઃ સત્યો જયતિ પુરુષાર્થૈકકલદઃ

સદા દત્તાત્રેયો વિહરતિ મુદા જ્ઞાનલહરિઃ ॥ ૧ ॥

હરીશબ્રાહ્મણઃ પદકમલપૂજા વિદધતે

જગદ્રક્ષાશિક્ષાજનનકરણે તે હ્યધિકૃતાઃ ।

અભૂવન્નિન્દ્રાદ્યા હરિદધિપતાં દેવમુનયઃ

પરં તત્ત્વં પ્રાપુઃ શશિદિનકરૌ જ્યોતિરમલમ્ ॥ ૨ ॥

પરં જ્યોતિર્મૂર્તે તવ રુચિરતેજઃ કલરવાજ્-

જગધ્યાપ્યેદાનીં તપનશશિતારાહુતભુજઃ ।

મહાતેજઃપુગ્જાઃ સકલજગદારાધ્યચરિતાશ્-

ચરન્ત્યેવં લોકાન્નતજનમનોભીષ્ટકલદાઃ ॥ ૩ ॥

ભવન્માચારૂપં જગદખિલજીવાત્મકમિદં

ભવદ્રૂપં પ્રાહુર્નિખિલનિગમાન્તશ્રુતિચયાઃ ।

ત્વયા સૃષ્ટં ચાદૌ હૃતમવિતમેતત્તદધુના

પ્રભાવં તે વેત્તું પ્રભવતિ જનઃ કોડવનિતલે ॥ ૪ ॥

કૃપાસિન્ધો તાવજજનુરજનનસ્થાપ્યકથિતે

જગદ્રક્ષાદીક્ષા ભવતિ ખલુ નો ચેત્થમિદમ્ ।

અનિહસ્થાડકર્તુસ્તવ જગતિ કર્મોપકૃતયે

પ્રમાણીકર્તુ વા સ્વકૃતનિગમાર્થાનિતિ મતિઃ ॥ ૫ ॥

મહાવિદ્યારૂપે ભગવતિ નિબદ્ધત્વમુચિતં

હૃદા વાચાગમ્યે પરમપિ વિમુહ્યન્તિ ક્વયઃ ।

अविधातीतः किं यद्वि गुणविडीनोऽपि गुणवान्-
अविधायुक्तोयं त्विति वदति मायामुषितधीः ॥ ६ ॥

भवानादौ यादोनरभृगुभुभश्चादिकतनूर्-
विधत्ते लोकानामवनकृतिडेतोरनुयुगम् ।
विशुद्धस्त्वं लीलानरवपुरिदानीमटसि गां
पवित्रीकर्तुं वा परिजननिवासाऽग्नातलम् ॥ ७ ॥

जगद्रक्षार्थं वा विचरसि जगत्यात्मजनता-
परित्राणायार्थः परमपुरुषोऽगम्यचरितः ।
मृषालोको लोको वदति मनुजत्वं तदधुना
यथा श्रीकृष्णत्वं यदवब्रुवते मूढमतयः ॥ ८ ॥

महायोगाधीशैरविदितमहायोगयतुरं
कथं जनन्ति त्वां कुटिलमतयो माध्वजनाः ।
तथापि त्वां जने तव पद्युगाम्भोजभजनात्र
येत्त्वत्पादा स्मृतिविषयवाणी कथमभूत् ॥ ९ ॥

अपारे संसारे सुतडितकलत्राद्विभरणा -
धुपाधौ मन्नास्तत्तरणकरणीपायरडिताः ।
पतन्ति त्वत्पादाऽम्भुजयुगलसेवासु विमुभा
नराः पापात्मानः प्रवरनरके शोकनिलये ॥ १० ॥

सुधासिन्धौ द्वीपे कनकलतिके कल्पकवने
वितानैर्भुङ्क्ताढ्यैर्नवमणिमये मण्डपवरे ।
अशेषैर्माणिश्रयैः भासितडरिपीठेऽन् कुडरे
डुताशारे ध्यायेत्तव परममूर्तिं निभिलदाम् ॥ ११ ॥

धराधाराधारे डुतवडपुरेधीशगणपं
विधिं श्रीशेषौ वानलपवनव्योमानि डृदये ।
युतौ श्रुवात्मानावधिकमवमत्या प्रविशते
विधत्ते जायात्वं परकलितवामेन वपुषा ॥ १२ ॥

सडसारे नीरेरुडि सकलशीतांशुललिते
सडसे डंसं यः स्फुटमपि भवन्तं कलयते ।
सुषुम्नावर्तिन्यां तव यरणपीठेऽनुसुधया -
प्लुतो भित्त्वा ग्रन्थित्रयममृतडुपो विचरति ॥ १३ ॥

તવાધારે શક્તિસ્થિતકમલકર્માધિભિવૃતે
મહાપીઠે વૈશ્વાનરપુરમરુદ્રેહનિલયે ।
ધરાવ્યોમાકલ્પે સુરમુનિમહેન્દ્રાદિભિનુતં
મહાતેજોરાશિં નિગમનિલયં નૌમિ હૃદયે ॥ ૧૪ ॥

ભવત્પાદામ્બોજં ભવજલધિપોતં ભજતિ યો
મહાસંસારાબ્ધિં તનણિતરતીત્યેવ નિગમઃ ।
ઇહામુત્ર ત્રાતું તવ ચરણમેવાત્મશરણં
ભવેદ્ધીરો વાહકૃતિપરમનસ્કોયમધુના ॥ ૧૫ ॥

યથા દારુષ્વગ્નિર્નિવસતિ તથા દેહનિકરે
પ્રવિશ્ય ત્વં ચૈકો બહુવિધ ઇવાભાસિ તિ તથા ।
ચલત્રીરે ચન્દ્રઃ શતવિધ ઇવાભાતિ ગુણતો
ન ચૈતચ્ચન્દ્રે સ્થાત્ર શતવિધતા નાપિ ચપલમ્ ॥ ૧૬ ॥

દરિદ્રો વા મૂઢઃ કઠિનહૃદયો વાપિ ભવતાં
દયાપાત્રં સ્યાચ્ચ્યેદ્ભજતિ મહતામષ્યધિકતામ્ ।
ન વિદ્યા રૂપં વા ન કુલમપિ વા કારણમભૂન્ -
મહત્વે સેવૈકા તવ પદયુગામ્બોજકલના ॥ ૧૭ ॥

ન તે કારુણ્યં સ્યાત્સકલગુણવાનાધ્યગુણવાન્
ભવત્કારુણ્યં સ્યાદગુણગણપો વોરુગુણવાન્ ।
યથા પત્યૌ રક્તે યદપિ ચ વિરક્તે ચ યુવતૌ
વૃથા સૌન્દર્યં સ્યાત્સકલમપિ તેડનુગ્રહવશાત્ ॥ ૧૮ ॥

અનાથે દીને મથ્યધિગતભવત્પાદશરણે
શરણ્યબ્રહ્મણ્યપ્રથિતગુણાસિન્ધો કુરુ દયામ્ ।
મહાતેજોવાર્ધે સ્વસુકૃતમહિષ્નૈવ સતતં
પુરા પુણ્યૈર્હીનં પુરુષમુપકુર્વન્તિ કૃતિનઃ ॥ ૧૯ ॥

મહાશ્વેતદ્વીપેડમરુતરુગણાત્યન્તરુચિરે
મણેઃ પીઠામ્બોજેડનલશશિખગાન્તર્નિવસિતમ્ ।
ગદાયકાજાસિપ્રસૂતકરપદ્મં મુરરિપું
સ ધન્યસ્ત્વાં ધ્યાયેત્પરતરચિદાનન્દવપુષમ્ ॥ ૨૦ ॥

લસન્મેરોઃ શ્ૃંગે સુરમણિમયે કલ્પકતરુ -

प्रकीर्णो वाङ्मीठे रविशशिङ्कराकीर्णजलजे
स्थितं वायाधीशैर्नुतमनुदिनं त्वां भजति यो
भवेद्भाषीशानामपि गुरुःश्रेयोऽवनितले ॥ २१ ॥

समुद्यद्भालाकार्युतनिभशरीरं मुनिवरं
स्थितं बीजे मारे त्रिदशपतिगोपातिरुचिरे ।
दृष्टि त्वां यः पश्यन् सुभकरमिति ध्यायति सदा
स भवेत् नूनं स भवति जगन्मोहनकरः ॥ २२ ॥

निधिर्विशेषां त्वं निजयरत्नपद्मद्रवतां
शरत्पञ्चार्कानां यदितल्लुदयानामभयदः ।
वरैःपयः साधूनां वरद इति वा कामितधियां
भवत्सेवा जन्तोः सुरतरुसमाना न कुलति ॥ २३ ॥

यथा वै पाञ्चाली नटति कुल्लुदयानुशरत्नं
कुलालेन भ्रान्तं भ्रमति य सङ्कथ्यकमनिशम् ।
तथा विश्वं सर्वं वियति मनवश्चानुगुणितः
स्वतन्त्रः को वास्ते वद परसुरेशस्त्रिभुवने ॥ २४ ॥

त्वयाज्ञामो धाता सृजति जगदीशोऽपि डरते
डरिः पुष्पातीर्दं तपति तपनो याति पवनः ।
धरां साद्रिद्वीपां वडति भुजगानामधिपतिः
सुराः सर्वे युष्मद्भयपरवशाद्भिभ्रति भलिम् ॥ २५ ॥

स्वयं मुक्तेः पूर्वं स्वकृतसुकृतं मां नयति येत्
भवासत्वं का वा तव यरत्नपङ्केरुडरतिः ।
डरेत्यापौधं नः शुभमपि ददातीति य सदा
भवन्त्याशाभङ्घ्याः सकलमपि धातुर्वशमडो ॥ २६ ॥

प्रधानं वा कर्म स्थितिविलयसर्गेलमिति येत्
जडत्वात्क्षीणत्वात्कथमुचितमेतन्निगदितुम् ।
तयोरीशोऽनीशे भवति जगद्गुत्पत्तिविलया -
वनान्यासन् भ्रज्जमास्तिवति वदति शास्त्रं श्रुतिरपि ॥ २७ ॥

भवत्सेवा जन्तोर्भवदवडुताशाभ्युदनिभा
मडामोडध्वान्तप्रतिडतमतेर्दीपकविका ।
सुधावर्षिण्येषा विडितमनसां निर्मलनृणा -

મુપાધ્યાયે બ્રહ્મપ્રવચનવિધાનેઽતિચતુરા ॥ ૨૮ ॥

અવજ્ઞાયૈ લોકે બહુપરિચિતિઃ પ્રાકૃતમતિઃ
નિરસ્યાપો ગાઙ્ગાઃ પ્રસરતિ યથા નાલ્પતટિનીમ્ ।
વિશુદ્ધ્યર્થં તત્ત્વં સકલપુરુષાર્થૈકકૃલદં
ભવન્તં હિત્વાન્યં ભજતિ ગુરુમાશાપરવશઃ ॥ ૨૯ ॥

નિમીલ્યાક્ષિદ્ધન્દ્રં નિગમનિરતો નિશ્ચલમનાઃ
પ્રકાશન્તં દૃષ્ટ્યા ત્રિભુવનમુદં જ્ઞાનપર્યા ।
લલાટેધોમુખ્યા રસજનિતદિવ્યાઞ્જનધરં
સ્મરેદ્યસ્ત્વાં યોગી ભવતિ નિધિસિદ્ધેરધિપતિઃ ॥ ૩૦ ॥

મહામાયામન્ત્રાક્ષરકમલપદ્માસનયુતં
મહાનીલચ્છાયં મધુમુદિતયોગિન્યભિવૃતમ્ ।
દધાનં સદ્બોધાસિતકનકગોક્ષીરતિલકં
મુને યસ્ત્વાં પશ્યેદ્ભવતિ સકલાદૃશ્યકતનુઃ ॥ ૩૧ ॥

સુધાધારે હેતૌ સકલજગતાં સ્વાર્ણકલિતે
સિતામ્ભોજે તેજોધિકતપનભિમ્ભે શ્રુતિતનૌ ।
મણિપ્રોતે પીઠે નિખિલસુરવૃન્દૈઃ પરિવૃતે
સ્થિતં ત્વામારોગ્યં સ્મરતિ હૃદિ તસ્મામૃતમયમ્ ॥ ૩૨ ॥

પરત્રાદાતા ચેદ્ભવતિ ન દદાત્યૈહિકસુખં
દદાત્યેતત્સૌખ્યં ન વિતરતિ ચામુષ્ઠિકસુખમ્ ।
ભવત્સેવા જન્તોરિહ પરસુખપ્રાભયકરી
સુરાણામન્યેષામનુશરણમાત્મૈવમકરોત્ ॥ ૩૩ ॥

જટી વલ્કી ક્ષાપિ ક્ષચિદપિ સુભૂષામ્બરભૃતી
ક્ષચિદ્ભૂત્યાલિમઃ ક્ષચિદપિ સુગન્ધાહ્નિતતનુઃ ।
ક્ષચિદ્યોગી ભોગી ક્ષચિદપિ વિરાગી વિહરસે
બહુજ્ઞાની જ્ઞાતું તવ ગતિમશક્તાશ્ચ મુનયઃ ॥ ૩૪ ॥

વિશુદ્ધં ચૈતન્યં ક્ષયન જડવત્ક્ષાપિ સકલા -
ગમજ્ઞોઽપ્યજ્ઞાસ્યાદ્વિહરસિ કદાચિદ્બહુવિધઃ ।
ઋષિભ્યસ્ત્વં તત્ત્વં પરમમુપદેષાસિ વિતતં
ચરિત્રં તે વેતું ચતુરધિકવક્ત્રા ન ચતુરાઃ ॥ ૩૫ ॥

मणिवर्मा मन्त्रो वा विविधविमलैश्चर्यमपि वा
महायोगोष्ठाङ्गाभ्यसनविहितो वा त्रिभुवनम् ।
समर्थं यैकैकं प्रभवति विशीकर्तुमधिकं
स्थितं त्वय्येवेदं तव किमुत लोकेकवशता ॥ ३६ ॥

सरस्वत्याधारस्थितमरुदतिप्रेरितपरां
नृपो धारां भित्त्वा रसकमलवासाधिपपुरी ।
परं तेजोऽप्यं सकलभुवनालोकनिरतो
भवं ते संयोगात्परमसमवेतं मुनिपतिः ॥ ३७ ॥

अपां तत्त्वं उंसं सकलभवदेवे जलरुडे
तडिद्भारवद्दीमिप्रकटदलषट्के सुललिते ।
परं स्वाधिष्ठाने रुचिरतरुपं निरुपमं
स्थितं ध्यायेत्त्वां यो मदनसमरुपो विजयते ॥ ३८ ॥

परीतं त्वां विषण्णो हुतवडनमायाविलसिते
सरोज्जे नीलाभे मणिरथितपीठे मणिगुडे ।
महासिद्धेः कल्पद्रुमवरतले स्वर्णनिययाम् -
प्रवर्षद्भिः सस्थात्परमतनुभूतिः स्मरति यः ॥ ३९ ॥

मरुन्ताराप्राभे कनकरुचिपद्मे शक्तिमयं
प्रभुं लोकातीतं निभिलनिगमावेद्यथरितम् ।
भजन्ते ये त्वां ते सुदृढतरतादात्म्यकदृशा
थिदानन्दं मायागुणविरहितं यान्ति परमम् ॥ ४० ॥

सुधाशुद्धे व्योम्नि द्रुडिणरमणीभीजलसिते
विशुद्धाम्भोजन्ते सुरनरभगाधन्तरहितम् ।
भवन्तं भावोत्थैः कुसुमभुजपूजोपकरिणैः
समर्द्धलोके ना द्वितयपरमं ब्रह्मभजते ॥ ४१ ॥

तडिल्लेभाशोथिर्द्धिदलकमले भासि परमो
महायुक्तानङ्गोनलशशिभृतोक्षीणि भवतः ।
अशेषस्रोत सु प्रसृतथितिरुपोङ्गकनकः
श्रुतिप्राणोष्ठाङ्गप्रगुणितकलापीठ निलयः ॥ ४२ ॥ ???

कवथिद्भुज्यं जिह्वा कवथ गुदकमन्यत्र कविता
कवथिद्भागन्यत्र श्रुतिरपरतो लोचनयुगम् ।

સમાકાર્ષન્ત્યાત્માનમિવ બહુભાર્યાઃ પ્રલુભિતા -
સ્તતો ધ્યાતું સ્થાતું કથમપિ ન શક્તસ્તવ પદમ્ ॥ ૪૩ ॥

અશક્તોહં સ્નાતું ક્ષણમપિ જપં કર્તુમપિ વૌ -
દનાભાવાદેવાતિથિજનસપર્યાં ચ ન કૃતા ।
કુતો જ્ઞાનં ધ્યાનં ત્વકૃતગુરુદેવસ્ય મમ ભો
ભવેદેવૈકાશા વસતિ તવ ભક્તાત્વજનિતા ॥ ૪૪ ॥

અમન્દે મન્દારદ્રુમચરસમીપે મણિમયે
સુખાસીનં પીઠે સુરવરમુનીન્દ્રાદિવિનુતમ્ ।
સ્વહૃત્પદ્મે વાપિ સ્થિતમનુદિનં ત્વાં ભજતિ યઃ
સ ચેડામુષ્મિન્વા સકલજનપૂજ્યશ્ચ ભવતિ ॥ ૪૫ ॥

તૃણં મેરું કુર્યાંત્સુરવરગિરિં વાપિ ચ તૃણં
ભવત્સામર્થ્યં વાડઘટિતઘટનાપ્રૌઢિમતનો ॥

ઇદં જાને તસ્મૈ પુનરપિ ન જાનન્તિ કવયોઽ -
ઽપ્યહો યુષ્મન્માયા સકલજનમોહોન્મદકરી ॥ ૪૬ ॥

નટો ભૂયો વૈષૈર્બહુવિધ ઇવાભાતિ સુગુણો
યથૈકો વાકાશો ઘટમઠગુહાસ્વન્તરગતઃ ।
યથૈકં ગાડ્ગોચં કટકમુકુટાધ્યાકૃતિવશાત્ -
તથા દત્તાત્રેય ત્વમપિ બહુરૂપસ્ત્રિભુવનમ્ ॥ ૪૭ ॥

સહસ્રાંશુપ્રાભે સુરતરુસમાઢ્યેધિકતરે
વિમાને હંસાપ્યે સ્થિતમમૃતનીહારવપુષ્પમ્ ।
પરીતં ત્વાં ધ્યાયેઘદરજસમારૂઢમનિલૈઃ
અશૈષૈરાજ્ઞાયાં ભવતિ ખચરો વ્યોમગમનૈઃ ॥ ૪૮ ॥

સ્થિતં મૂલાધારે કનકરુચિરાડ્ગં હુતભુજઃ
શિખાભિઃ પ્રખ્યાભિર્વૃતમખિલતેજોરસઘટમ્ ।
ઘરન્તં ભ્રૂમધ્યે પ્રસૂતનયનઃ પશ્યતિ ચ યઃ
પરં ત્વાં સત્યં સ્યાદખિલરસવિદ્યાતિનિપુણઃ ॥ ૪૯ ॥

શિરઃપ્રાન્તભ્રાન્તાયતકુટિલબાલાર્કમતુલં
પ્રદીપસ્વર્ણાઢ્યારુણશતલસત્કુણ્ડલધરમ્ ।
મરુત્પુત્રં લહુઘિપતનુજનાશોધતકરં

स्मरेद्यस्त्वां यन्तात्सकलभयभूतापडरणे ॥ ५० ॥

गरुत्मन्तं यञ्चय्यलकनकपक्षद्वययुतं
सुधाकुम्भोद्भास्वत्करमभिललोकाभिगमनम् ।
अयिन्त्यं वेदैस्त्वां परममुनिनाथं स्मरति यः
स दक्षोऽसौ वादी कपटविषजन्तुप्रडरणे ॥ ५१ ॥

स्मृतिं नन्दन्तं यो मनुजमुपतिष्ठन्त्यतिभवात्
कृताशामिथ्याधात्प्रज्ञातजनमन्दार भवता ।
अदत्ते दत्तत्वाद्दमलतरयिद्गम्यविभवाः
सदा दत्तात्रेयो भजसि भजतामिष्टकुलदः ॥ ५२ ॥

विधिं विषणुं मायां शृणुमिदमनयोनिं दिनकरं
भिलित्वानङ्गेनानलयुवतियुक्तां जपति यः ।
त्वदाप्यामाभ्येयां निभिलनिगमाढ्यामभिलदां
स सम्पद्भिर्देवाधिपविभवयुक्तो विडरति ॥ ५३ ॥

परामायावाणीमदनकमलाभीजसङ्घितं
मनुं प्रत्येकं ते जपति सततं निश्चलधिया ।
ततोऽभ्येत्यैश्वर्यश्रुतसकलविद्यानिपुणतां
वशित्वं ब्रह्मैक्यं सपदि यद्वि यायात्परमुने ॥ ५४ ॥

अविज्ञातं किञ्चित्तव जगति नास्ति प्रभवितुः
तदाविज्ञातोऽहं यदपि सकलज्ञेन भवता ।
अदृष्टं मन्येऽहं प्रतिभटमविज्ञानकरणे
मुने दत्तात्रेय प्रकुरु मयि कारुण्यमतुलम् ॥ ५५ ॥

भवत्पादाभ्भोजद्वय शुभरसास्वाद्यत्तुर -
भ्रमद्भृङ्गीसङ्घायित लृद्य वृत्तिं कलयमाम् ।
अनाधाराधाराश्रितसुरतरो तावज्जने
मुने कारुण्योभ्ये प्रकुरुमयि सम्पत्प्रकटनम् ॥ ५६ ॥

वदन्त्येकेऽपार्था तव गतिमनेकार्थं करिणी
अजानन्तोऽज्ञेऽयामनधिगत तत्त्वार्थं मतयः ।
महायोगि लोके जडमतिकृते त्वं धृतवपुः
तथा नोयेभ्दक्त स्वजन परिरक्षा कथमहो ॥ ५७ ॥

સ્મૃતસ્ત્વચ્છિષ્યો વા જગતિ કૃતવીર્યસ્ય તનયો -
 ડર્જુનો રાજા ચોરાદ્ભયમહિભયં વૃશ્ચિકભયમ્ ।
 હિનસ્ત્યાજૌ શત્રુદિતમપિ ભયં ચેતિ ગદિતં
 ભવેયુસ્ત્વચ્છિષ્યાઃ કિમુતહૃત ચોરાદિક ભયાઃ ॥ ૫૮ ॥

પદાનાં સેવ્યો વા ન ભવસિ યદાડકિઞ્ચન નૃણાં
 પ્રિયઃ સાધૂનાં ત્વં તવ ચ સુહૃદસ્તેડપિ સુજનાઃ ।
 મયિત્વાર્તે દીને જનનમરણાદ્યૈઃ કુરુદયાં
 દયાવાન્કો વા મે ભ્રમનિગડનિર્મોચનવિઘૌ ॥ ૫૯ ॥

યથા માતા પુત્રં સકલગુણાહીનં ચ કુટિલં
 પ્રપુષ્ણાત્યન્નાદૈરનુદિનમતીવાદરયુતા ।
 તથા ત્વં લોકાનાં મમ ચ પિતરાવિત્યભિમતં
 તતસ્ત્રાતું દાતું ફલમભિમતં ચાર્હસિ વિભો ॥ ૬૦ ॥

જડં વાચાધીશં સુધિયમપિ મૂઠકં ચ કુરુષે
 રવેર્વા શીતત્વં યદિ ચ કુરુષે દૃષ્ટિવસતેઃ ।
 અકર્તું કર્તું વાડન્યદપિ પરિકર્તું ચ મનુષે
 તદા સર્વં કુર્યાઃ ક્વચન કિમસાધ્યં ત્રિભુવને ॥ ૬૧ ॥

પુમાન્યો વૈ યુષ્મચ્ચરણપરિચર્યાકૃતિપરઃ
 મહાલાપાસ્થાનાશનશયનપાનાનિ કુરુતે ।
 સર્વૈ ધન્યો લોકે સકલજગદારાધ્યગરિમા
 અહો ભાગ્યં તસ્યાગણિતયશસઃ કોડપિ ન ભજેત્ ॥ ૬૨ ॥

પ્રસાદાત્તે યસ્મિન્નભવતરદારિદ્યવિભવઃ
 સ યાયાદિન્દ્રત્વં સકલ સુરનારીપરિવૃતઃ ।
 તવોપેક્ષા યસ્મિન્ભવતિ સ સુરાણામધિપતિઃ
 પરન્નહ્યત્યન્તં પ્રવિહતમહૈશ્વર્યવિભવઃ ॥ ૬૩ ॥

સદા મન્નૈર્જાપ્યઃ પુનરપિ મનૂનેવ જપસિ
 સ્વયં તન્ન્રધ્યેયો યદપિ કુરુતે તન્ન્રનિચયમ્ ।
 સદા બ્રહ્માનન્દામૃતજલધિકેલીકલિતધીઃ
 સ ભૂતેભૂયસ્યા ભવતુ ભગવન્નઃ કુરુદયામ્ ॥ ૬૪ ॥

તરીયાગ્નિશ્ચેતધુતિદિનકૃદકૈર્મુનિપતેઃ
 મહાવિદ્યાખણૈઃ પરિયુતમહાનુષ્ટુભમનોઃ ।

यतुर्भिश्चकाञ्जाऽऽकुशगुणधरं सामियुवति
नृसिंहं त्वद्रूपं भवति सपुमर्थैक निलयः ॥ ६५ ॥

मुने ते माण्डिक्यप्रवरभयिते डेममुकुटे
पुराकल्पध्वंसे परिकलितसूर्यापररुथः ।
वसन्त्यस्मिन्नूनं नडि यद्वि तदा भूतमुनयो
न विद्यन्ते लोकाः प्रभरतिमिरान्तैक्यतुराः ॥ ६६ ॥

अडो योगिन्नानामण्डिभयितभावलडमुकुटः
शिभात्रालम्बिन्यास्त्रिक तलमसौ रत्नशिभरात् ।
मडोमेरोर्लीलां कलयति सदा यामकलितान्
शरत्सौदामिन्याः कटकवरतेजोभयतनोः ॥ ६७ ॥

सुविज्ञातं लोडेरनवधिसदादेशनपरैः
सुधाभानोः भाडुं तव निबिडभावाच्यकरणाम् ।
द्वितीयं सोमेन्दुस्कुटमुकुटतः कान्तमनघं
मडामूर्तिजयोत्सना डरति नतदारिद्यतिमिरम् ॥ ६८ ॥

धृतं पुण्ड्रं मात्रात्रितयरुचिरं साक्षरमिदं
सडसारे डंसः स्थितपरमडसाञ्जिगमिधोः ।
वडन्ती पादाञ्जद्वयसरललाक्षारसपदं
पराशक्तेश्चन्द्रोपलरयितसोपानपदवी ॥ ६९ ॥

श्रयेते डैमन्ते तरुविमलपत्रे मधुकरी
शुभं गर्भाभोजे स्थितमिति सुसिचं शमनिधे ।
कडोरेन्दुप्रांशुप्रवरनिकरीभूततिमिरं
सुधाम्शुर्भावडो मुकुलयति विद्युत्कुवलयम् ॥ ७० ॥

तमोभिर्मूडालीगृडमिदमनुजृम्भितमिति
त्वदीये नेत्राञ्जे कमलसदना जृम्भितवती ।
सदा सुज्ञानेनाविशति सदयाक्षि प्रसरति
प्रभो यस्मिन्स्थात्ते ध्रुवमतिधनोऽयं मुनिपते ॥ ७१ ॥

यदा योगित्रीषद्वलिरविलसडोऽप्यसदृशो -
रुपान्ते नीलावी उदरयुगली कञ्जदलयोः ।
वरं कारायेते कनकमकरीकुण्डलयुगे
कटाक्षौ याम्पेयस्तडविचरन्ताविव वरौ ॥ ७२ ॥

ત્રયીવિદ્યારૂપસ્ત્રિતનુરહિમાંશુઃ પ્રતિદિનં
શ્રુતી ભાવલેચિદ્ધિવિધમકરીકુણ્ડલપદે ।
મિલિત્વાત્માયં તે ધનતરમુપાધિદ્વયમિતિ
વ્યનક્તિ શ્રીકારં નિખિલજગદ્દૂદીપકમુને ॥ ૭૩ ॥

કપોલૌ યૌષ્માકૌ સ્ફુટમુકુરભિમ્બપ્રતિભટૌ
ભૃશં સઙ્ઘર્ષિત્વાત્પ્રતિદિનસમારોપિતરૂયૌ ।
નિજાકાન્તિર્નિત્યા કનકનિકષોડત્યન્તમહિમા
ત્વદીયા નીચૈવ પ્રચુરતરકાન્તિસ્તવમુને ॥ ૭૪ ॥

મુખેન્દુ દૃષ્ટ્વા તે યદિ વિશતિ રાહુ પ્રતિ
ભયાચ્છશી વક્ત્રં પ્રાપ્યદ્વિગુણિતકલાનાં નિધિરભૂત્ ।
દ્વિજાનાં રાજ્યત્વં પ્રકટિતમતો દત્તશરણં
બલેનાહો સ્વામિન્ કથમપિ ચ લભ્યો હિ મહિમા ॥ ૭૫ ॥

તવાયં બિમ્બોષ્ઠશ્ચિબુકસહિતો વિદ્મમલતા
સમાક્ષિમા તિર્યગ્યદિ બહુપદં સ્યાત્કલયુગમ્ ।
વ્રજે તત્સામ્યં તન્નિહિતમુત વા પલ્લવપદં
યદિ સ્યાત્તે નાલં તુલયિતુમહો સંયમિપતે ॥ ૭૬ ॥

ભવદ્વાણીશ્રેણી શ્રવણપુટસૌખ્યપ્રકરણી
વિજેતું વાક્ શ્રુત્વા સ્વયમુત વિદિત્વાડહમિતિ ભાક્ ।
અશક્તા તેડત્યન્તં કૃણિલલિતજિહ્વાગ્રમિષતઃ
પ્રવિષ્ટા વક્ત્રાન્તં સિતમણિલસદ્વિદ્મમગૃહમ્ ॥ ૭૭ ॥

તવાવૃત્તા રેખાત્રયવિલસિતા કમ્બુરભવત્ -
સ્થિરાણામાધારઃ કથમભવદેતન્ન યદિ ચેત્ ।
અથેમામૂહેડહં ત્વિતિ કવિહરાદ્યાકૃતિધરાં
તથા નો ચેદ્વેદત્રિતયકલિતાં વાપિ ગણયે ॥ ૭૮ ॥

મહાનન્તશ્ચાસીદ્વિષધરવરો વાસુકિરસૌ
નિબર્હન્તૌ મત્યૌધિકભયકરત્વં ગણયતામ્ ।
ભુજાકારૌ સ્વીયૌ તવ તુ ભુજસત્ત્વં વિદધતાં
મુને ભૂતૌ સ્નિગ્ધૌ સપદિ વરદૌ ચાભયકરૌ ॥ ૭૯ ॥

મુને ગડડ્ગાસ્ત્રોતોડમરવરગિરિપ્રસ્થકુલકે

प्रसादं स्वर्णार्थं प्रभवदभवद्भागलुलितम् ।
त्रिसूत्रं सुस्निग्धं धवलमुपवीतं कलयते
महायोगिन्मूर्तित्रयमपि विलीनं तदभवत् ॥ ८० ॥

प्रसिद्धः स्वर्णार्द्रिर्दिवि विबुधवायावितरणात् -
प्रशस्तौ ते उस्ताभजित् पुरुषार्थं प्रकरणात् ।
जनानां पादाब्जद्वितयमधिकं प्रेम भजतां
मुनीन्द्र त्रैलोक्यद्भुतगणमण्डिरीरजलधे ॥ ८१ ॥

धर्मं रोमणां राजिर्विलसति महाभाभिसरसः
प्रवृत्ता कुल्येव प्रतिपतितमद्ग्यस्त्रिवलयः ।
नवालेभालोकत्रयविभजनार्थं विरचिता
मुने दत्तात्रेय त्वद्दुन्दरविलग्रा विलसिताः ॥ ८२ ॥

ध्रुवं शम्भा मौज्जुत्रितयवविरेभावरतनो
रुरुक्षोः प्रासादं भशय लृदयाप्यं तव डरे ।
महालक्ष्याश्रयत्वनकमयसोपानपदवी
न येन्नाभीकुण्डोपरि चिदुपलब्धा सुपुष्टिभा ॥ ८३ ॥

प्रवृत्तावूरु ते लसद्दुन्दरलोकप्रजधृतेः
धृतौ तावदीन्द्रस्कृटपटुकटौ सम्प्रकटितौ ।
कटौ विस्तारौ यत्कटकङ्कलकौ ताविव मुने
महायोगिन्विश्रम्भर इति य नूनं त्वमधिसूः ॥ ८४ ॥

कृपालो विश्वेश त्रिभुवनतले ते प्रमितितो
दिवारात्रौ स्थानं मिलति वपुषो जनुयुगलम् ।
अभक्तानित्येतत्कथितमभियुक्तौः समतनोः
प्रपुष्टं त्वं सम्प्रत्यपि त्वद्विदमर्थं छि सुदृढम् ॥ ८५ ॥

जगन्मूलं स्रष्टा सकलजगतां सर्गकुशलो
भवज्जडुधे लक्ष्मीकृदसमशरस्य प्रकुरुते ।
प्रकृष्टे ते वीक्ष्य भ्रमवदविलक्ष्योऽव्यगुणवान्
मुने तेनानद्गस्तव तु विमुषो लक्ष्णवतः ॥ ८६ ॥

नराणां नानार्थप्रदरसगुटित्वं य दधतौ
मुने गुल्फौ गूढौ तव चरणापुष्ट्या प्रकटितौ ।
घटावृत्ती नार्था इव सकलकौ वृत्तरुचिरौ

વિરાજેતે તેજોનિકરકલિતાયાઃ સુવપુષઃ ॥ ૮૭ ॥

મદાધારં યુષ્મત્પ્રપદમતિપૂજ્યં સુરુચિરં
ધ્રુવાત્માનં મત્વા જિતમિતિ સદા કચ્છપપતિઃ ।
વિવેશાધો ભૂમેર્યદિ તદિદમેકં સ્મયકરં
ત્વિદાનીં તજ્જાતિર્મુકુલિતશિરાશ્ચાભવદહો ॥ ૮૮ ॥

મયા દત્તં કિઞ્ચિન્ન યદિ કલિતં વાસવમહં
તદા રોચિર્જાતં જનનમપિ પદ્મપ્રકટિતમ્ ।
પ્રવિશ્યેત્યાયોજ્યં ન ચલતિ હ યત્તત્પદધિયા
પદં તે તુ શ્રીદં સકલસમયે શ્રીનિલયનમ્ ॥ ૮૯ ॥

મુને તે પાદાબ્જં નવમમૃતપાદોદ્ભવમહો
શ્રિતસ્તત્ સોદર્યં પશુપતિશિરોબ્જં હિમકરઃ ।
નિવૃત્તં સ્વસ્થાહું ભવતિ ભવદેકાત્મવપુષઃ
કથં બ્રહ્માગારે પરમપુરુષા નાહ્નિભજનાઃ ॥ ૯૦ ॥

ન ચિન્નં તે પાદૌ વિતરત ઇતિ પ્રાર્થિતકૃલં
વિધિં શ્રીશં રક્ષાકલુષવિપદં દૃશ્યમતુલમ્ ।
સ્મરાન્તશ્રીગાહરચરણશરૂખામ્બુજ -
સુરદ્રુમાંશ્ચ ત્વદ્ભાવાનતજનસદાનન્દકલનાત્ ॥ ૯૧ ॥

ત્રિખણ્ડૈઃ શ્રીવિદ્યામનુવરભવૈર્ભાવકરિપો
વિવૃદ્ધસ્તે મન્ત્રો વિષવદતિ યો જયોતિરમલમ્ ।
ષડર્ણં ચન્દ્રાર્કપ્રકરરુચિ તન્મે પ્રભવતાં
સદા જ્ઞાનાનન્દં યુવતિનૃમયં લોચનપદમ્ ॥ ૯૨ ॥

સમુન્મીલદ્ભાનુપ્રકરરુચિ વાગ્બીજમમલં
મરુત્વદ્ગોપાભાં મદનલિપિમાધારકમલે ।
હૃદબ્જે શક્ત્યાખ્યં સિતકરકરાભં શિરસિજે
સરોજે ત્વાં ધ્યાયેત્સકલપુરુષાર્યાન્ સ ભભતે ॥ ૯૩ ॥

ચિદંશસ્ત્વદૂપં કિમપિ સવિતુર્માણ્ડલગતં
વરેણ્યં ભર્ગો વૈ ત્રિવિધતનુદેવસ્ય વપુષિ ।
મુને ધીમહ્યાસીર્હરિરપિ ધિયો યો ન
ઇતરત્પ્રયોદાયાસ્તત્ત્વં સ્થિતિલયસૃજસ્ત્વં મુનિપતે ॥ ૯૪ ॥

डरित्तन्तुप्रोतसदसि शिभरे शुभ्रकपटो
जगन्मूलस्थाशुस्त्वमिति शुभमस्पन्दमुनिभिः ।
जरीभिः स्वर्णाढ्यैः पवनडतवाभिन्दुनिकरैर्जटा -
सक्ताब्जाडीरुचिरमभिषिक्तः स्थित एव ॥ ८५ ॥

दुराचारो जारश्चपलमतिराजः परवशः
परद्रव्याकांक्षी बहुजनविरोधी य सततम् ।
तथा याडं पूतस्तव पद्युगस्पर्शवशतो ङ्ययः
भाः स्वर्णं भवति छि यदा सिद्धसुरतिः ॥ ८६ ॥

परिहान्ता देशा बहुतरधनस्थार्जनधिया
कुलाचारं छित्वा कुमतिनृपसेवापि य कृता ।
विधायालं श्रान्तः किमपि न य तु वपुषा
श्रितं त्वत्पादाब्जं श्रितमनुजमन्दारमधुना ॥ ८७ ॥

त्वदीयो मे देडस्त्वमपि पितरौ भ्रातृसुडु -
दस्त्वमेव ब्रह्मन्मे सुतछित्तगुडक्षेत्रनिवडाः ।
त्वमेव प्राणो मे धनमपि मम त्वं तव पदं
न जाने मध्येव स्थितमपि मडन्मेयमधुना ॥ ८८ ॥

नमस्ते तारायामृतजलधिधाम्नेऽधिभडसे
नमस्ते ब्रह्माद्यैः मुनिसुरवररैः क्लृप्तमडसे ।
नमस्तुभ्यं नारायणामुनिविलासाय भवते
मनूनां कोटीनामयलगाणितानां य पतये ॥ ८९ ॥

नमस्ते देवैरप्यविदितमडिभ्नेऽतियशसे
नमस्ते द्विक्पालप्रकटमुकुटालऽकृतपदे ।
नमस्ते तेजस्विन्नतमनुजमन्दारवपुषे
नमो दत्तात्रेयाकृतिडरिडराजाय मडते ॥ ९० ॥

नमस्ते पापौघायलविततिसंडारपवये
नमस्ते दारिद्यव्यथितजनदैवान्तविधये ।
नमस्ते रोगातानित मनुजदिव्यौषधिदृशे
नमस्ते दैवं मे नडि जगत्यां तव पदम् ॥ ९०१ ॥

असौ दत्तात्रेयस्तुतियुतकृतिज्ञानलडरी
सुधाधारापूराभिलनिगमसारानुपठताम् ।

श्रुतश्रीविद्यायुर्विभवधनधान्यामृतययं
ददात्येवात्यन्तं जयति सकलाद्वाहजनिडा ॥ १०२ ॥

एति दवादनमुनिविरचिता श्रीदत्तपदप्रापिका
श्रीदत्तात्रेयज्ञानलहरीः सम्पूर्णा ॥

Encoded and proofread by Madhavi Upadrasta mupadrasta at gmail.com

---

——
Dattalahari

pdf was typeset on August 28, 2021

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

